

Sygn. akt III CSK 259/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku A. M.-J. i A. M.
przy uczestnictwie M. J., M. K., E. P., P. P., Z. R. i T. K.
o zniesienie współwłasności nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika M. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację uczestnika postępowania M. T. K. od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w K., którym ustalono, że udział 8/160 części w prawie własności oznaczonej nieruchomości ujawniony w księdze wieczystej na rzecz wymienionego uczestnika postępowania stanowi majątek wspólny M. T. K. i T. K.. Zaskarżając postanowienie w całości, pełnomocnik uczestnika postępowania M. T. K. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź, usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążącymi Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r.,

II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, nie publ.).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu nie odpowiada podniesiona przez skarżącego związana z unormowaniami przewidzianymi w art. 31 i art. 33 k.r.o. oraz w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 707, dalej - „u.k.w.h.”) kwestia „rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu o ustalenie własności nieruchomości w sytuacji, gdy zgodnie z treścią wpisu w księdze wieczystej właścicielem jest osoba pozostająca w związku małżeńskim, która nabyła tę nieruchomość na podstawie postanowień wydanych w postępowaniu egzekucyjnym”. Nie ma podstaw do przyjęcia, że przytoczona kwestia budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności – w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - zagadnienia prawnego. Uzasadniając omawianą przesłankę skarżący przedstawił, jego zdaniem, racje przemawiające za istnieniem istotnego zagadnienia prawnego, zastosowana argumentacja nie przekonuje jednak do tezy, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione.

Z przytoczonego przez skarżącego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2008 r., VCSK 355/07 (nie publ.) wynika, że w orzecznictwie jest ugruntowane stanowisko, aprobowane w literaturze, iż zgodnie z przyjętym w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym - jako zasada - reżymem ustawowej wspólności majątkowej nabyte przedmioty majątkowe w czasie trwania tej wspólności przez oboje małżonków lub przez jednego z nich należą do majątku wspólnego, a przynależność tych przedmiotów do majątku osobistego obowiązany jest udowodnić zainteresowany tym małżonek. Tego stanowiska - wbrew przekonaniu skarżącego - nie podważają powołane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2006 r., III CSK 119/06 (nie publ.) i z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CSK 309/11 (nie publ.), ponieważ zostały one wydane w innych okolicznościach (przedmiotem procesu w tych sprawach były roszczenie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i roszczenie windykacyjne, dotyczące nieruchomości niepolegających przepisom kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

regulującym ustawowy ustrój majątkowy). Podobnie należy ocenić orzeczenie z dnia 11 września 1961 r., I CR 932/60 (OSNC 1963, nr 1, poz. 18), wydane w okresie obowiązywania prawa rzeczowego i w sprawie o odszkodowanie. Nie przekonują także przytoczone w celu wykazania istotnego zagadnienia prawnego argumenty odwołujące się do wynikającego z art. 365 § 1 k.p.c. związania postanowieniami wydanymi w postępowaniu egzekucyjnym (przybicie i przysądzenie własności). Uszło uwagi skarżącego, że z tych orzeczeń wynika jedynie, iż przybicie i przysądzenie własności nastąpiło na jego rzecz. Poza treścią tych orzeczeń pozostaje natomiast - z oczywistych względów nieobjęta także działaniem art. 365 § 1 k.p.c. - kwestia, czy nabyty udział należy do majątku wspólnego, czy też stanowi majątek osobisty.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[aw]